

Lleihau, ailddefnyddio ac ailgylchu mewnbynnau, maetholion a gwastraff

Grwpiau Trafod

270 - Nifer Cyfarfodydd y Grwpiau Trafod
652 Oriau o Drosglwyddo Gwybodaeth
1784 Unigolion a Gefnogwyd

Enghreifftiau o bynciau'r cyfarfodydd:

- > Rheoli Pori yn y Gwanwyn
- > Rhaglennu Brechu
- > Opsiynau Bwydo dros y Gaeaf
- > Cynllunio Isadeiledd Pori
- > Gwyndwn Llysieuol a Chnydau Porthiant
- > Maeth Biff Sugno
- > Ansawdd a Hylendid Llaeth
- > Arwyddion Buchod

Agrisgôp

Cynhaliwyd 5 cyfarfod Agrisgôp

- Cynllunio rheoli maetholion a phrofi priddoedd 3
- Ymwrthedd i Wrthfotigau 1
- Rheoli glaswelltir (gan gynnwys gwyndonnydd amlrywogaeth a phori cymysg) 1

Canolbwyntiodd y grwpiau a gyfarfu yn ystod y cyfnod hwn ar:

1) Priodweddau meillion coch a gwyn, llyriad a lotws. Trafodwyd y manteision amgylcheddol o ran defnyddio llai o wrtaith artiffisial a gwella'r pridd o ddefnyddio meillion a gwndwn llysieuol a'r amodau tyfu a rheolaeth benodol ar bob math o blanhigyn.

2) Adolygodd y grŵp cloffni mewn gwartheg ddata trimio a sut y newidiodd y data flaenoriaethau o ran targedu ymyriadau cloffni.

3) Siaradwyd am arferion gorau ar gyfer ffermio yn Nyffryn Teifi a sut i addysgu'r cyhoedd a ffermwyr eraill am arferion ffermio da yn ymwneud ag ansawdd aer a dŵr.

Canolfan Cyfnewid Gwybodaeth

5 adolygiad llenyddiaeth yn canolbwyntio ar gyfleoedd i wella geneteg ym maes bridio defaid er mwyn gwella iechyd, ansawdd bwyta gwell a dyfodol cynaliadwy.

Mentora

Darparwyd 32.1 awr o fentora.

Pwnc	Nifer
Cynllunio rheoli maetholion a phrofi priddoedd	4
Adeiladu ffrwythlondeb (slyri/tail, cylchdroi cnydau, gwrtaith gwyrdd)	1
Rheoli glaswelltir (gan gynnwys gwyndonnydd amlrywogaeth a phori cymysg)	8
Cynllunio rheoli maetholion a phrofi priddoedd	4

Dyma ambell ddyfyniad o'r dyddiaduron mentora:

- "Ymestyn y rhwydwaith presennol o draciau ar ran uchaf y fferm i ddefnyddio mwy o erwau pori ar gyfer buchod. Gwella isadeiledd pori tir stoc ifanc (dŵr, ffensys) i ganiatáu gwell defnydd o laswellt."
- "Bu'r mentorai a minnau'n trafod pa hadau fyddai'n gweddu orau i briddoedd clai cywasgedig."

Hyfforddiant Achrededig

Cefnogwyd 27 o fusnesau.

Roedd 30% o'r unigolion a gefnogwyd yn y grŵp oedran 25-40

Cyrsiau	Unigolion a Gefnogwyd	Oriau o Hyfforddiant
21	30	211

Roedd y cyrsiau'n cynnwys:

Dyfarniad Lefel 2 mewn Rheoli Cnofilod / Defnyddio Meddyginiaethau Milfeddygol Mewn Modd Diogel

Adborth:

Dyfyniad gan hyfforddai (Cwrs Rheoli Cnofilod) "Roedd y cwrs cyfan yn ddysgu hanfodol ac roedd gwybod y gwahaniaeth rhwng llygod mawr a llygod cyffredin a ffyrdd o'u rheoli heb ddefnyddio gwenwyn, yn ddelfrydol".

Gwasanaeth Cynghori

Enghreifftiau o gyngor a roddwyd:

78 Cyngor ar Gynllunio Busnes

85 Cyngor ar Iechyd Anifeiliaid

3 Technegol – Amaeth-amgylchedd, Gwasanaethau Ecosystemau a Bioamrywiaeth

207 Technegol – Rheoli Glaswelltir a Chnydau

9 Technegol – Rheoli Da Byw a Pherfformiad

Adborth; "Roedd y cynghorydd yn wych, mor addysgiadol ag erioed, ac yn hynod gymwynasgar." "Roeddwn yn hapus iawn gyda'r camau a gymerwyd o'r dechrau i'r diwedd, ac yn hapus iawn gyda'r cyngor trylwyr a roddwyd."

Rhaglen Geneteg Defaid Cymru

Cynhaliwyd taith astudio i'r Alban yn ystod mis Rhagfyr 2023, gyda 34 o unigolion yn bresennol. Canolbwyntiodd y daith astudio ar y defnydd o eneteg ac arferion iechyd y ddiadell o fewn systemau ffermio gwahanol i wella effeithlonrwydd cynhyrchu, gan ysgogi gostyngiad mewn allyriadau ar y fferm.

Adborth am yr Ymweliad:

"Pwysigrwyd diogelu'r busnes at y dyfodol i fod yn llai dibynnol ar gymorthdaliadau drwy ddefnyddio technoleg ac EBVau i ddod o hyd i'r 'man melys' ar y fferm, boed hwnnw'n gyfradd stocio gywir neu'r cydbwysedd rhwng cynhyrchu bwyd a'r amgylchedd."

Cymorthfeydd

Cwblhawyd 49 o gymorthfeydd

"Roedd y gymhorthfa yn ddefnyddiol ac yn ddiddorol i mi. Cefais wybodaeth werthfawr yn ystod y digwyddiad a hefyd yn y llythyr dilynol o gyngor."

E-Ddysgu

Cefnogwyd 66 busnes

Roedd 40% o'r unigolion a gefnogwyd o fewn yr ystod oedran 25-40 mlwydd oed

Modiwlau a gynigiwyd	Unigolion a Gefnogwyd
25	99

Roedd y modiwlau a gwblhawyd yn cynnwys:
E-Ddysgu: Uned Orfodol: Diogelwch Plaladdwyr
E-Ddysgu: Uned Orfodol: Cloffni mewn Gwartheg
E-Ddysgu: Erthyly mewn Mamogiaid

Modiwlau Newydd Ar Gael ar BOSS:
E-Ddysgu: Cyflwyniad i Ffermio Cynaliadwy
E-Ddysgu: Cadw'ch planhigion yn iach mewn lleoliad masnachol
E-Ddysgu: Trosolwg o Leihau, Ailddefnyddio ac Ailgylchu
Mewnbynau, Maetholion a Gwastraff

Garddwriaeth

Hyfforddiant Garddwriaethol

Cefnogwyd 28 o unigolion o 22 busnes gwahanol gan 2 ddigwyddiad garddwriaeth.

Roedd y digwyddiadau'n cynnwys: Strategaethau allweddol ar gyfer sefydlu cnwd pwmpen ar gyfer eich menter twristiaeth garddwriaeth / Gwinllan – Hyfforddiant ar docio yn y gaeaf.

Adborth: Diolch am y cyfarfod ar-lein hwn; mae wedi ein hannog i edrych ar ragor o fentrau drwy Cyswllt Ffermio. Roedd yn sesiwn wych ac roedd yn braf cael mewnbwn gan dyfwyr eraill
- Strategaethau allweddol.....

Cwrs gwych, ymarferol a chyflwyniad da iawn.
- Hyfforddiant Gwinllan

→ Dywedodd 92.5% o'r holl werthusiadau a dderbyniwyd o fewn y cyfnod hwn fod cynnwys y diwrnod yn 5 allan o 5 (rhagorol).

CYMORTH BUSNES GARDDWRIAETHOL

Cefnogwyd 13 o unigolion o 8 busnes gwahanol gan 9 sesiwn cymorth busnes garddwriaethol.

Adborth: Rydym wedi cael cyngor da ar amrywiaeth o bynciau, gan gynnwys rheoli Plâu a Chlefydau. Mae gan yr arbenigwyr hyn yr wybodaeth i chi dynnu oddi arni.

Gweithdai Iechyd a Lles Anifeiliaid

Cefnogwyd 358 unigolyn o 278 busnes

Roedd pynciau'r gweithdai a gyflwynwyd yn cynnwys:

Sicrhau ffrwythlondeb: Rheoli'r fuwch laeth o'r cyfnod sychu i'r cyfnod ffrwythloni / Cloffni mewn defaid / Colledion Wŷn
Rhan 1: Erthyliad a Maeth

Unigolion a Gefnogwyd	Oriau o Hyfforddiant a Ddarparwyd	Gweithdai a Gyflwynwyd
421	1263	28

Adborth cadarnhaol gan y rhai a gymerodd ran:
“Sgwrs addysgiadol iawn, yn glir ac wedi'i hesbonio'n dda.”
“Cyflwyniad da iawn ac addysgiadol.”

Dosbarthiadau Meistr

448 wedi cymryd rhan ar draws 29 Dosbarth Meistr, gan gynnwys:

- Cyfleoedd a manteision coed ar ffermydd
- Canolbwyntio ar ganlyniadau genetig gyda Matt Harding, Bentley Suffolks
- Defnydd meddyginiaethau mewn ffordd gyfrifol yn y fuches laeth
- Rheoli Llygredd Amaethyddol

Adborth:

“Cafwyd llawer o awgrymiadau ymarferol ac rwy'n gadael gyda gwell dealltwriaeth o ddyddiau tyngu'n ôl ar ôl defnyddio gwrthfotigau.”

Digwyddiadau Ymwybyddiaeth Strategol

12 digwyddiad 302 wedi cymryd rhan

Roedd y digwyddiadau'n cynnwys:

- Rheoliadau newydd ar storio slyri – A ydych chi'n barod?
- Maeth ac ansawdd silwair

Adborth:

“Mae'n bwysig ein bod yn mynychu'r digwyddiadau hyn i atgoffa ein hunain nad ni yw'r unig rai yn y sefyllfa hon a bod cymorth ar gael i ni drwy Cyswllt Ffermio.”

Rhwydwaith Ein Ffermydd

Prosiect Porfa Cymru – adroddiad diwedd blwyddyn 2023

“Mae yna lawer o ffermwyr, gan gynnwys fi fy hun, sydd wedi bod yn mesur a monitro glaswellt ers nifer dda o flynyddoedd. Os gallwn annog eraill i wneud hynny drwy Brosiect Porfa Cymru a defnyddio'r wybodaeth honno, mae'r prosiect hwn wedi bod yn llwyddiannus.”

- Ffermydd llaeth = 13.4tDM/ha wedi'i dyfu
- Ffermydd biff a/neu ddefaid = 8tDM/ha wedi'i dyfu

5 digwyddiad Trosglwyddo Gwybodaeth gyda 83 wedi cymryd rhan, ac yn cynnwys:

- Taith fferm gyda Matt Swarbrick yn Henbant
- Creu a rheoli lleiniau clustogi i gyrsiau dŵr
- Maeth cyn wyna
- Paratoi ar gyfer tymor pori 2024: cynllunio yn dechrau nawr!

Clinigau

Cwblhawyd 460 o glinigau

Esiaml o glinigau:

Samplu Pridd Samplu Dŵr

“Diolch am y clinig pridd; roedd yn fuddiol iawn. Rydym yn y broses o ychwanegu maetholion i'r pridd o ganlyniad.”

